

รายวิชา ประวัติศาสตร์

รหัสวิชา ส๒๑๑๐๔

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑

เรื่อง พัฒนาการด้านการเมืองการปกครอง

ครูผู้สอน ครูอาทิตย์ ชัยเทพา

ครูจรงค์ษ์ แสนแอ่น

เรื่อง

พัฒนาการด้านการเมือง

การปกครอง

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านความรู้

๑. อธิบายพัฒนาการด้านการเมืองการปกครองได้
๒. บอกความแตกต่างของระบอบการปกครองสมัยสุโขทัยได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านทักษะและกระบวนการ

๑. เขียนเปรียบเทียบระบอบการปกครองสมัยสุโขทัยได้

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านคุณลักษณะ

คุณลักษณะอันพึงประสงค์

๑. ใฝ่เรียนรู้
๒. มุ่งมั่นในการทำงาน

จุดประสงค์การเรียนรู้

ด้านคุณลักษณะ

คุณลักษณะเฉพาะ

๑. เห็นความสำคัญของหลักฐานทางประวัติศาสตร์ที่มีต่อเรื่องราวในอดีตของอาณาจักรสุโขทัย

กิจกรรม

คุณบัตร ๒๐ บาท

กิจกรรม ดูธนบัตร ๒๐ บาท

ที่มา: นายปณณวิชญ์ ศรีบุญมี ถ่ายเมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๖๕

ธนบัตรฉบับดังกล่าว นักเรียนสังเกตเห็น
พระราชกรณียกิจใดบ้าง

แนวคำตอบ : การสร้างลายสีไทย, การสั่งกระดิ่ง

 การสังเคราะห์ตั้งของประชาชนในสมัยนั้น
ทำเพื่ออะไร

 แนวคำตอบ : เพื่อให้ประชาชนมีช่องทางการร้องทุกข์

“พ่อปกครองลูก”

“ธรรมราชา”

 แนวคำตอบ : ความเหมือนกัน คือ เป็นการปกครอง
โดยกษัตริย์ และ **ความแตกต่าง** คือ พ่อปกครองลูก
กษัตริย์จะดูแลประชาชนเหมือนพ่อกับลูก ส่วนธรรมราชา
จะนำหลักทางพุทธศาสนาเข้ามาปกครอง

ชมวีดิทัศน์

กระดิ่งร้องทุกข์

ตอนที่ ๔ กระดิ่งร้องทุกข์ - เดอะไดอารี่ บันทึกประวัติศาสตร์ชาติไทยฯ

ความยาว ๕.๕๗ นาที

สื่อวีดิทัศน์นี้ใช้เพื่อการศึกษาเท่านั้น

ขอขอบคุณสื่อวีดิทัศน์

ตอนที่ ๔ กระจดิ่งร้องทุกข์ - เดอะไดอารี่ บันทึกประวัติศาสตร์ชาติไทยฯ

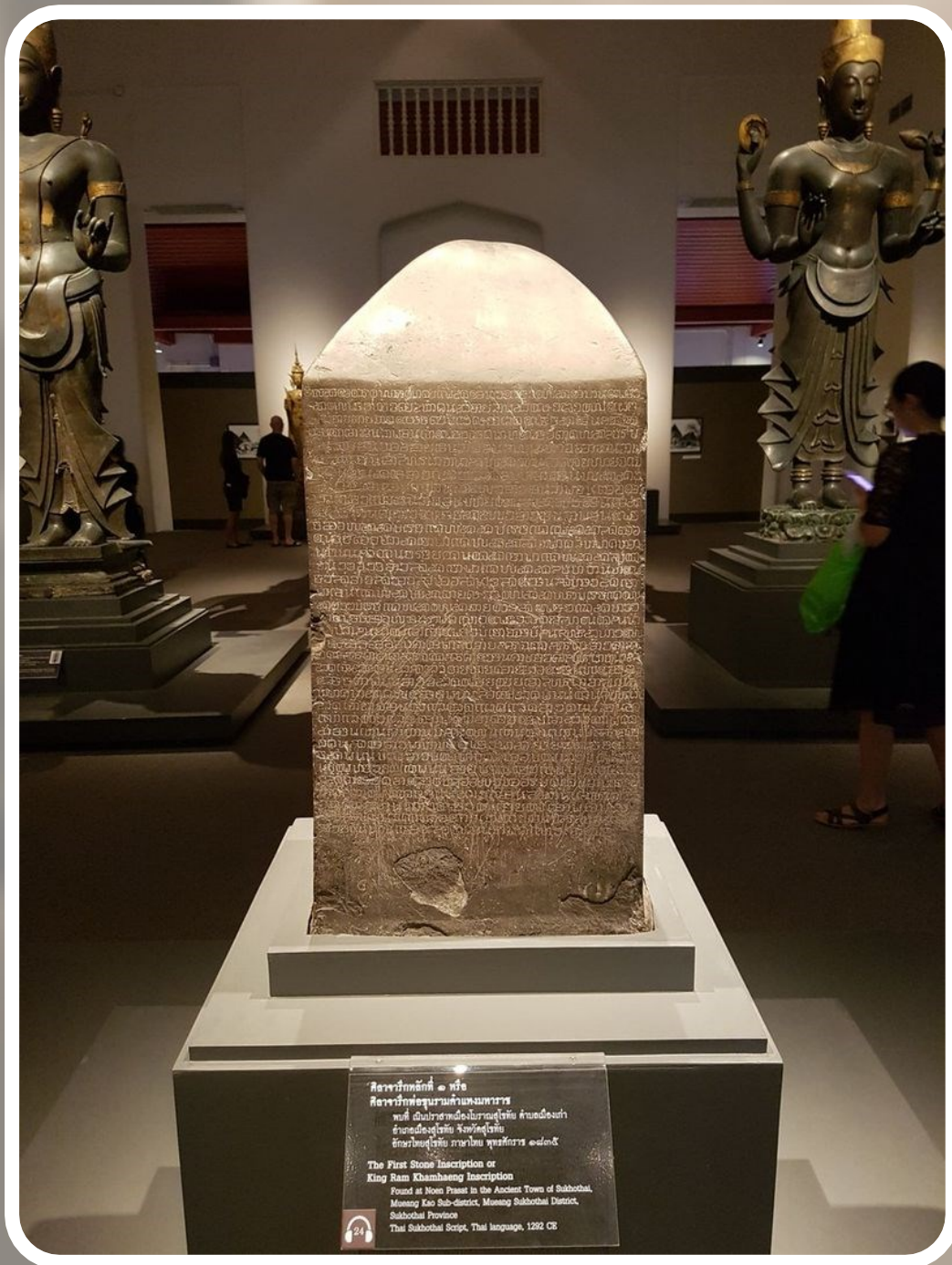
เผยแพร่โดย : ครูตู้ DLTV

ที่มา :

<https://www.youtube.com/watch?v=z๘xZUnJshEI&list=PLbfll๑CKXsrqRduxqpgHuntp๗b๗๕TNYuP>

การเมืองการปกครองสมัยสุโขทัยว่า เมื่อเริ่มแรกสร้างอาณาจักร
พ่อขุนศรีอินทราทิตย์ใช้การปกครองแบบปีตุระราชา คือ **การปกครอง**
แบบพ่อปกครองลูก พระมหากษัตริย์เปรียบเสมือนบิดาดูแล
อาณาประชาราษฎร์เป็นบุตร พระมหากษัตริย์มีความใกล้ชิดกับราษฎร ใน
สมัยพ่อขุนรามคำแหง อาณาจักรสุโขทัยมีอาณาเขตกว้างขวางกว่าเดิม
และยังรับพระพุทธศาสนาเถรวาทลังกาวงศ์มาจากนครศรีธรรมราชอีกด้วย

ศิลาจารึกหลักที่ ๑

ที่มา : กรมศิลปากร

ในสมัยพระมหากษัตริย์ที่ ๑ (พระยาสิทธิ์) เนื่องจากทรงสนพระทัยในพุทธศาสนา จึงได้นำ**การปกครองแบบธรรมราชา** เข้ามาใช้ คือ พระมหากษัตริย์ต้องนำหลักธรรมมาใช้ควบคุมในการปกครอง การปฏิบัติตนตามหลักธรรม เป็นการสร้างความศรัทธาของราษฎรที่มีต่อสถาบันกษัตริย์ จะส่งเสริมให้มีความมั่นคงในการปกครองยิ่งขึ้น และขยายอำนาจทางพุทธาณูภาพมากกว่า แสยนาณูภาพ ด้วยการสนับสนุนและเผยแผ่พุทธศาสนามากกว่าการรบ

องค์ความรู้จากหอสมุดแห่งชาติจังหวัดสุพรรณบุรี เฉลิมพระเกียรติ

เรื่อง ไตรภูมิภพ

ที่มาภาพ :

<https://www.finearts.go.th/promotion/view/๒๒๔๑๖-ไตรภูมิภพ>

แผนที่แสดงอาณาเขตอาณาจักรสุโขทัยสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช

แผนที่อาณาเขตของสุโขทัย ในสมัยพ่อขุนรามคำแหง

ที่มาภาพ :

<https://www.trueplookpanya.com/learning/detail/๓๑๒๐๗>

จากแผนที่ข้างต้น นักเรียนเห็นอาณาเขตของสุโขทัย

ไปจนถึงที่ใดบ้าง

 แนวคำตอบ :

ทิศเหนือ : เมืองแพร่ น่าน พลับ (ปัว) ชวา (หลวงพระบาง)

ทิศตะวันออก : เมืองสระหลวง สองแคว (พิษณุโลก)

ทิศตะวันออกเฉียงใต้ : เมืองพระบาง (นครสวรรค์) แพรก (ชัยนาท) สุพรรณบุรี

ราชบุรี เพชรบุรี นครศรีธรรมราชลงไปถึงสุดชายฝั่งทะเล

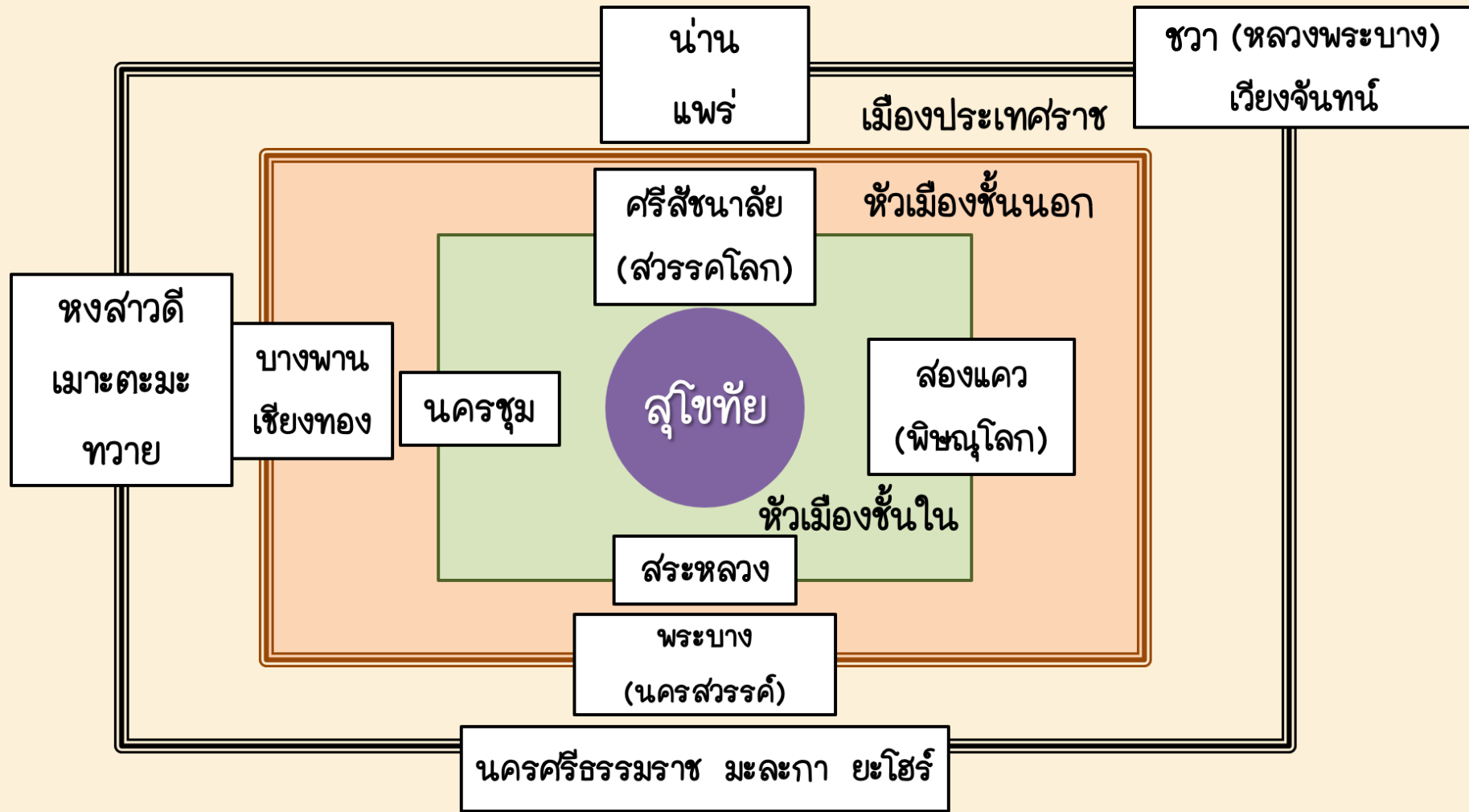
ทิศตะวันตก : เมืองตาก หนอง มอญ (เกาะตะมะ-หงสาวดี)

หากดินแดนของอาณาจักรสุโขทัยกว้างใหญ่ตั้งแผนที่ที่ปรากฏ
จะมีวิธีการปกครองเมืองเหล่านี้ได้อย่างไร

 แนวคำตอบ : พ่อปกครองลูก หรือ ธรรมราชา

แผนภูมิแสดงการปกครองหัวเมืองสมัยสุโขทัย

- กำแพงชั้นที่ ๑ เมืองลูกหลวง (หัวเมืองชั้นใน)
- ==== กำแพงชั้นที่ ๒ เมืองพระยามหานคร (หัวเมืองชั้นนอก)
- ==== กำแพงชั้นที่ ๓ เมืองประเทศราช (เมืองออก)

เมืองลูกหลวง ได้แก่ ทิศเหนือ : ศรีสังขนาลัย

ทิศใต้ : สระหลวง ทิศตะวันออก : สองแคว

ทิศตะวันตก : นครชุม

หัวเมืองชั้นนอก ได้แก่ พระบาง เพชรบุรี ราชบุรี

เมืองประเทศราช ได้แก่ นครศรีธรรมราช แพร่ น่าน หงสาวดี

เวียงจันทน์

ใบกิจกรรม ระบบการปกครองสมัยสุโขทัย

คำชี้แจง ให้นักเรียนเปรียบเทียบระบบการปกครองสมัยสุโขทัยและวิเคราะห์ลงในแผนภาพ

ให้ถูกต้อง ครบถ้วน

การปกครองแบบปิตาธิปไตย
(พ่อปกครองลูก)

.....
.....
.....

ข้อดี

.....
.....

ข้อเสีย

.....
.....

การปกครองแบบธรรมราชา

.....
.....
.....

ข้อดี

.....
.....

ข้อเสีย

.....
.....

เฉลยใบกิจกรรม ระบบการปกครองสมัยสุโขทัย

คำชี้แจง ให้นักเรียนเปรียบเทียบระบบการปกครองสมัยสุโขทัยและวิเคราะห์ลงในแผนภาพ

ให้ถูกต้อง ครบถ้วน

การปกครองแบบปีตาธิปไตย (พ่อปกครองลูก)

เป็นการปกครองแบบครอบครัว กษัตริย์จะอบรม
สั่งสอนประชาชนซึ่งเปรียบเหมือนบุตรหลาน
ให้ประพฤติในทางที่ถูกที่ควร

ข้อดี กษัตริย์มีความใกล้ชิดกับราษฎร ทำให้สามารถทราบถึง
ปัญหาของราษฎรได้ง่าย

ข้อเสีย ไม่เหมาะสมกับการปกครองคนจำนวนมาก
เพราะ การดูแลอาจไม่ทั่วถึง

การปกครองแบบธรรมราชา

ใช้หลักศาสนาคือพระพุทธศาสนา ลัทธิลัทธิสังฆราช
ในการปกครองโดยยึดหลักธรรม คือ ทศพิธราชธรรม
และเปลี่ยนพระนามของกษัตริย์เป็นพระมหากษัตริย์

ข้อดี อาณาจักรมีความมั่นคง กษัตริย์มีภาพลักษณ์ของความ
ศักดิ์สิทธิ์ ทรงอำนาจ ดุจเทพเจ้า สามารถปกครองคนจำนวนมาก
ได้มีประสิทธิภาพมากกว่าแบบพ่อปกครองลูก

ข้อเสีย กษัตริย์ไม่ใกล้ชิดกับราษฎรเหมือนเดิม ทำให้การรับทราบ
ปัญหาของราษฎรเกิดความไม่ทั่วถึง

บทเรียนครั้งต่อไป

เรื่อง การจัดระเบียบการปกครอง

ดาวน์โหลดเอกสารได้ที่ www.dltv.ac.th

รายวิชาประวัติศาสตร์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ ๑